

Adnodd yn seiliedig ar bwnc

Tir Yr Ysgol

Cyfnod Allweddol 2 (Lefel Uwch)

Eco-Schools



Ariennir gan
Lywodraeth Cymru
Funded by
Welsh Government

3 IECHYD A
LLESANT DA



cadwch keep
gymru'n wales
daclus tidy

Gwybodaeth gefndirol

Mae tir yr ysgol yn rhan bwysig o fywyd ysgol, maent yn darparu lle diogel a hygyrch i blant, sy'n treulio llai o amser yn yr awyr agored nag erioed o'r blaen, dilyn ffyrdd o fyw mwy llongydd a chysylltu llai â'r byd naturiol na chenedlaethau o'r blaen. Gall hyn gael effaith ar iechyd corfforol a llesiant cymdeithasol ac emosiynol plant.

Gall ardal awyr agored ar diroedd ysgol gynnig ystod o fuddion - awyr iach, lle i symud yn rhydd, y cyfle i chwarae a chysylltu â natur, helpu i wella cyflawniad, a gwella hunan-barch, ymddygiad a datblygu sgiliau. Gall tir yr ysgol sydd wedi cael ei ddatblygu yn ystyriol er mwyn ysgogi disgyblion ac a ddefnyddir yn y ffurf gorau posib gyfoethogi addysgu a dysgu ar draws y cwricwlwm yn ogystal â darparu cyfleoedd i ddatblygu cysylltiadau â'r gymuned ehangach.



Safbwynt hinsawdd

Newid yn yr hinsawdd yw'r newid mewn patrymau tywydd ar draws y byd, y cyfrannir ato gan weithgareddau dynol megis datgoedwigo a llosgi tanwyddau ffosil. Mae'r rhain yn arwain at ryddhau carbon deuocsid a nwyon tŷ gwydr eraill i atmosffer y Ddaear. Creda gwyddonwyr fod y gweithgareddau hyn yn cyfrannu at gynhesu byd-eang. Mae newid yn yr hinsawdd eisoes yn cael effaith ar fywydau plant yn fyd-eang, gan effeithio ar eu sicrwydd bwyd, mynediad at ddŵr, aer glân, addysg a gofal iechyd.

Mae effeithiau patrymau tywydd newidiol yn achosi cynnydd yn lefel y môr, llifogydd, sychder a llygredd dŵr, bob un ohonynt yn peryglu iechyd a llesiant plant, ac yn y pen draw, eu dyfodol.

Mae gennym gyfrifoldeb i helpu cenedlaethau'r dyfodol i ofalu am, ac amddiffyn yr amgylchedd naturiol a deall heriau newid yn yr hinsawdd drwy addysg.

"No one will protect what they don't care about; and no one will care about what they have never experienced," David Attenborough.

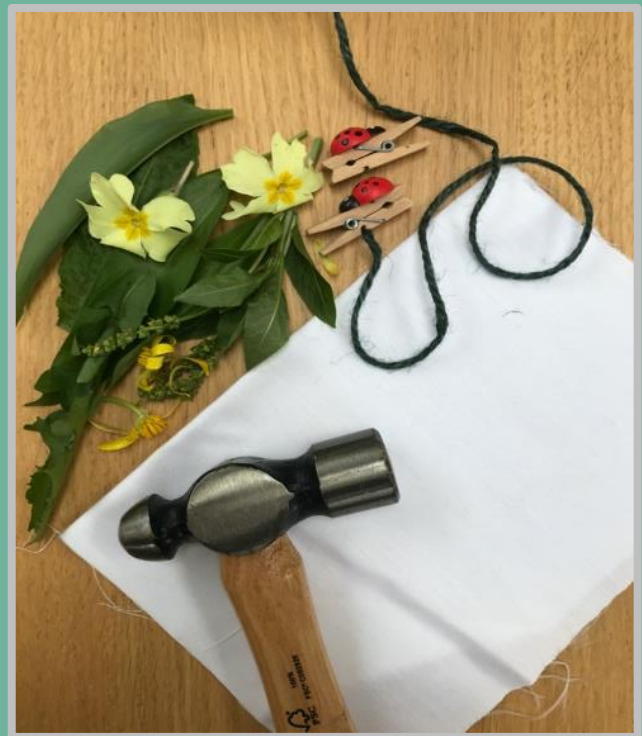
Hapa-zome

Cyfnod Allweddol 2 (lefel Is)

Hapa-zome neu Tataki-zome yw'r gelf Japaneidd o liwio deunydd (neu liwio â morthwyl) yn defnyddio'r pigment naturiol o ddail a blodau. Mae'n ffordd wych o archwilio tir eich ysgol neu ardal leol a defnyddio'r deunyddiau naturiol y dewch o hyd iddynt i fod yn greadigol a chreu eitemau addurnol ar gyfer eich ardal y tu allan. Mae hefyd yn ffordd bwrpasol o gyflwyno plant i'r dechneg syml o adnabod planhigion pan fyddant yn dod o hyd i ddail a blodau i'w morthwyllo. Mae'n bwysig addysgu plant i fod yn barchus a dewis dail a blodau gyda gofal, gan gymryd yr hyn y maent yn mynd i'w ddefnyddio'n unig o blanhigion y maent yn gwybod eu bod yn ddiogel i'w cyffwrdd.

Deunyddiau sydd eu hangen:

- Deunydd cotwm gwyn plaen (neu liw golau) - cynfas gwely neu liain bwrdd wedi'i ail-bwrpasu, sgwariau mwslin, calico - wedi'i dorri yn sgwariau neu betryalau
- Gordd bren (mallet), morthwyl, pin rholio neu garreg lefn fawr ar gyfer morthwyllo
- Dail a blodau oddi ar dir yr ysgol os yw'n bosibl - dail llawn sudd/ffres sy'n gweithio orau
- Taflenni, llyfrau, apiau neu wefan adnabod planhigion a choed
- Llinyn neu ruban, pegiau, gwn glud neu ddull o lynu deunydd wrth llinyn os ydych yn creu baner



Cam 1

Trafodwch y gweithgaredd gyda'r plant a sefydlwch pa flodau a dail sy'n ddiogel iddynt eu casglu. Defnyddiwch adnoddau adnabod i ddod o hyd i enwau rhai o'r planhigion a choed ar dir eich ysgol. Efallai yr hoffech ddarparu deunyddiau naturiol eraill yn dibynnu ar yr adeg o'r flwyddyn ac adnoddau sydd ar gael i chi ar eich tir.



Cam 2



Trefnwch y blodau a'r dail a ddewiswyd ar ben darn o ddeunydd ar arwyneb gwastad. Dodwch ddarn arall o ddeunydd ar ben y deunyddiau naturiol. Mae hefyd yn bosib plygu un darn o ddeunydd yn ei hanner i wasgu'r blodau a'r dail yn y canol i greu dyluniad cymesur.

Cam 3



Morthwylwch arwyneb y deunydd yn ofalus a chyfartal hyd nes y mae'r pigment o'r blodau a'r dail yn treiddio i mewn i'r deunydd. Gwnewch yr un fath hyd nes y cyflawnir yr effaith a ddymunir.

Cam 4



Pliciwch y deunydd a forthwylwyd a gwaredwch mewn bin compost neu ardal addas y tu allan i bydru. Gadewch i sychu.

Cam 5



Torrwch yn drionglau neu sgwariau i wneud baner os oes angen. Glynwch y darnau o ddeunydd wrth ruban neu liny. Defnyddiwch i addurno ardaloedd y tu allan tir yr ysgol neu crëwch ddarn o gelf ar y cyd i'w ddefnyddio fel cefndir arddangosfa am dir eich ysgol.

Os yw'r dyluniadau yn dechrau pylu dros amser neu ar ôl cael eu hamlygu i'r tywydd, mae'n hawdd ailadrodd y broses eto yn defnyddio dail neu flodau newydd.

Cysylltiadau â'r Cwricwlwm

Maes Dysgu a Phrofiad - Gwyddoniaeth a Thechnoleg

Datganiad o'r hyn sy'n bwysig:

Mae'r byd yn llawn pethau byw sy'n dibynnu ar ei gilydd i oroesi

Maes Dysgu a Phrofiad – Celfyddydau Mynegiannol

Datganiad o'r hyn sy'n bwysig:

Mae archwilio'r celfyddydau mynegiannol yn hanfodol i ddatblygu sgiliau a gwybodaeth artistig ac mae'n galluogi dysgwyr i ddod yn unigolion chwilfrydig a chreadigol

Mae creu yn cyfuno sgiliau a gwybodaeth, gan dynnu ar y synhwyrâu, ysbrydoliaeth a dychymyg

Datganiad o'r hyn sy'n bwysig:

Mae ein byd naturiol yn amrywiol a deinamig, wedi'i ddylanwadu gan brosesau a gweithredoedd dynol.

Camau nesaf a syniadau eraill

- Ymchwiliwch i batrymau a chymesuredd mewn natur
- Arbrofwch gyda defnyddio lliw o blanhigion eraill y deuir o hyd iddynt ar dir eich ysgol
- Archwiliwch waith artistiaid sy'n defnyddio deunyddiau naturiol neu liwiau naturiol
- Dysgwch am ffyrdd eraill o ddefnyddio lliwiau naturiol - croen nionyn, betys, bresych coch
- Meddyliwch am ffyrdd o gyflwyno mwy o blanhigion a choed ar dir yr ysgol

